

– לפי שרצה לברר מדוע שמואל לא נטל ידיו, אם משום שסבר שהמאכיל אינו צריך ליטול, או שלא ידע את הדין אלא שלא הקפיד בנטילה, לכך לא נטל. כי אם אכן כך היה הדבר, באמת היה ראוי להכאה, שאעפ"י שאינו מחויב ליטול עפ"י דין, מכל מקום לפי ידיעתו היה כאן זלזול בנטילה. לכך לא התרעם על ההכאה אלא לאחר שנתברר אצלו ששמואל לא היה מזלזל בנטילה אלא ידע הדין שאין צריך ליטול. (בן יהוידע. וע"ע בתורת חיים).

‘וכי נוגע זה בזה מאי הוי, צונן בצונן הוא? אמר אביי: נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי’ – וכיון שכן, ראוי שלא יהיו נוגעים זה בזה, שמא ישכח ולא ידיח. ומסתבר לפי זה, שדבר שאינו נאכל ללא הדחה, כגון בשר חי – צורר ואינו נמנע, שאין חוששים שמא לא ידיח. (עפ"י הריטב"א, ראב"ד, בעל העיטור ועוד).

דף קח

‘אמר מר בר רב אשי: איזורו מוכיח עלי’ – לפי טעם זה לכאורה היה לנו לאסור עתה. אכן נראה, שכיון שמצד עיקר הדין היה מותר לכבס למי שאין לו אלא חלוק אחד, אם לא משום גזרה שמא יאמרו ‘כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין?!’ – אם כן כיון שלא גזרו חכמים, יהא הטעם אשר יהא, שוב אין לנו לומר גזרה חדשה. (עפ"י קובץ ענינים. ע"ע כדוגמת סברא זו, במובא בע"ז עה).

‘ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה – אסור’ – יש מי שכתב שכשם שאם ניער את הקדרה מיד, אנו מניחים שלא הספיקה החתיכה לבלוע, כמו כן אם קדם וסילק את האיסור מיד – לא אסר. (חמודי דניאל – מובא בפתחי תשובה קה סק"ח. וכן מובא בשם הרדב"ז – ח"א רכג).
וכן נטה בערוך השלחן (קה, מג), אלא שכתב שדוקא אם סילק מיד ממש. ובנגיעת חם בחם בלא רוטב, כתב שם, בזה ודאי אין סברא לומר שהבליעה נעשית ברגע, וכל שכן לענין בליעת כלים, ודאי שהבליעה לוקחת שהות מסוימת. ‘אולי הוה השיעור כדי שיתנו על האש ויתחיל להרתיח, כמו כבוס בציר. ויש להתיישב בזה לדינא’.

ואולם מהפרי-מגדים (בפתיחה להלכות בשר בחלב – עפ"י משמעות לשון הפוסקים. וכ"ה בפרי תואר צח סק"ט. וע' גם בלשון הרא"ש כאן סוס"י כג) מבואר שאין להקל בדבר. (וכן כתב בשו"ת טוב טעם ודעת – קמא, קז).
וכתב המהרש"ם (בח"ב כ) שאין להקל בזה אלא באיסור דרבנן ובצירוף קולא נוספת. (וע"ש בח"א קצו, שצ"ח קולא זו לנידון הגעלת שיניים תותבות).
ולדעה האוסרת, יש לדחות הראיה ממשנתנו, שמא רק כאן לענין שתיעשה החתיכה ‘נבילה’, צריך שיהוי זמן שתיבלע לגמרי בחתיכה. כן כתבו בשו"ת עולת יצחק (קנו) ובשו"ת צור יעקב (קפה) – הובאו בשו"ת יביע אומר ח"ג או"ח כד, ח.

‘דרך בישול אסרה תורה’ – האם טיגון בכלל ‘בישול’ שאסרה תורה – ע' במובא בסנהדרין ד.

‘ומאי קסבר, אי קסבר אפשר לסוחטו מותר, חתיכה אמאי נעשית נבלה? אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור...’ – יש לבאר, הלא לכאורה הנידון ‘אפשר לסוחטו אסור או מותר’ הוא הנידון אם החתיכה

עצמה נעשית נבלה, ומהו זה שאמרו 'אי קסבר אפשר לסוחטו מותר, חתיכה אמאי נעשית נבלה' הלא הוא כאומר דבר והיפוכו?

ובאר הר"ן (בסוף הפרק. ע"ש) ענין הדבר באריכות. ותורף דבריו, ששאלת 'אפשר לסוחטו' עיקרה בדיון בשר-בחלב נאמרה – האם הבשר אסור רק משום תערובת החלב הקיימת בו, ואילו יצוייר שיסחטו לגמרי את החלב – יהא הבשר מותר באכילה, או שמא אסרה תורה את הבשר מצד עצמו, גם אילו ייסחט החלב לגמרי.

ואמרו, שאם אנו נוקטים 'אפשר לסוחטו – מותר', הוי אומר אין הבשר אסור אלא משום תערובת החלב אשר בו, אם כן מסתבר שאם התבשלה חתיכה זו בחתיכות התר, אין לנו לשער כנגד כולה, אלא כנגד החלב הבלוע בה, שהרי הבשר לא נהפך לגוף האיסור. ואמנם היה מקום לסבור שכיון שבמציאות אפשר שהחלב הבלוע בו יישאר בחתיכה גם כאשר היא תתבשל עם הרבה חתיכות אחרות, (שאעפ"י שהבליעה מתפשטת גם בשאר החתיכות, הסברה נותנת שהיא נשארת יותר בחתיכה זו) – יש לשער כנגד כולה. אך מכל מקום מסתבר שכיון שאין האיסור אלא משום החלב המעורב, אין לשער אלא כנגד הבשר. ומהו הכריחו שדעת רב שהבשר אסור מצד עצמו, גם אילו יהא אפשר לסחוט לגמרי את החלב שבו. וכיון שכן, דין הוא לשער כנגד החתיכה כולה, שהיא גופו של איסור.

וכיון שכן, השוו חכמים שאר איסורים לדין בשר-בחלב, שגם בהם אנו דנים את החתיכה שבלעה מן האיסור כאילו היא עצמה נעשית כאיסור. (אבל מן התורה אין אומרים כן אלא בבשר-בחלב, שהלא גם הבשר שבלע הוא אחד ממרכיבי האיסור).

ולדעת הסוברים 'אפשר לסוחטו מותר', באר הר"ן, שמדובר כאשר ידענו שהאיסור אכן נסחט מן החתיכה הבלועה, וכגון שטעמה קפילא ואמר שאין בה טעם חלב.

(עוד שיטות וחילוקי דינים בענין 'חתיכה נעשית נבלה' בבשר-בחלב ובשאר איסורים – ע' בראשונים כאן, ובר"ן בסוף הפרק. וע"ע במובא לעיל ק.).

(ע"ב) 'חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשולן זה בזה...' – פשוט בגמרא ששיעור חיוב על בישול בשר בחלב – בכזית. ונראה שטעם הדבר, כיון שהבישול אוסר לאכילה, מסתבר שדינו כאכילה, וכל אכילה בכזית. (עפ"י קובץ ענינים)

ובמנחת חינוך (הא צב, ב) כתב, שכל דיני התורה בסתם, שיעורם בכזית מהלכה למשה מסיני, כמו שאמרו (ביומא פ. ועוד) 'רוב שיעוריה כזיתים', מלבד באותן הלכות שנתפרש בהן שיעור אחר. ולכך בישול בשר-בחלב ואכילתם בכזית (הגם שלא נאמר בבשר-בחלב לשון 'אכילה'). וכן הותרת בשר הפסח והוצאתו חוץ לחבורה – בכזית. (וצ"ע ממה שאמרו בכריתות ו: שחיוב סיכה משמן המשחה לזר בכלשהו, ופרש"י דלא אשכחן בה שיעור. הרי מ' שכשלא נאמר בפירוש שיעור מסוים אין שיעור לדבר).

'בשלא ניער ולא כסה' – אבל אם כיסה, הרי זה כאילו ניער את הקדרה. ופרש רש"י, לפי שעל ידי כיסוי הקדרה, המים שלמטה עולים עד פיה, והרי הם מערבבים את הכל. והריב"ש (בשו"ת, רנה) פרש, שכיסוי הרי הוא כניעור מפני ההבל העולה מן הקדרה, וכשהיא מכוסה הוא מתפשט בכל החתיכות והטעם מתערב בכלן.

'אילימא לא ניער כלל ולא כסה כלל, מבלע בלע מפלט לא פלט' – משמע שחלב שנפל על חתיכה אחת שמחוץ לרוטב, לא נאסרה אלא אותה חתיכה (כשאין בה ששים כנגד החלב) ולא שאר החתיכות

שבקדרה. ואפילו חתיכה הסמוכה לה והנוגעת בה, אין האיסור עובר מחתיכה לחתיכה ללא רוטב. (כן היא שיטת התוס' בד"ה טיפת); ספר התרומה – נא, ומובא בהגהות אשר"י; רשב"א, סמ"ק ועוד). וכל שכן שתי קדרות רותחות שהן אצל האש, אחת של חלב ואחת של בשר, אין נבלע מזו לזו אעפ"י שנוגעות. (כן פסק מהר"ם. מובא שם).

ואף על פי שחתיכת הבשר עצמה נעשית כנבלה, והרי היא נותנת טעם בכל הקדרה – כיון שאין האיסור עצמו (כלומר, טעם החלב המעורב בבשר) יכול להתפשט לשאר הקדרה, אינה נאסרת. (מפרשים).

ואולם יש מפרשים (ר"ן בסוף הפרק. וכן דעת הרמב"ן. כן נראית דעת הראב"ד – מאכ"א ט"ז), שלא אמרו 'מבלע בלע מפלט לא פלט' אלא לדעת הסובר 'אפשר לסוחטו – מותר', אבל לפי מה שאנו נוקטים להלכה אפשר לסוחטו – אסור, כלומר, גם אם היה ניתן לסחוט לגמרי את האיסור שנבלע, החתיכה נשארת באיסורה, הרי שגוף החתיכה נעשתה כדבר האסור מצד עצמו, וודאי אפשר שתתן טעם בשאר הקדרה. ואעפ"י שיבש ביבש אינו מבליע אלא בדבר שמן המפעפע, (כמו שאמרו לעיל צ"ז), כאן שונה, שהרי הקדרה מלאה בהבל ולחות. ועל כן יש לאסור את כל הקדרה גם אם לא נייער וכסה, אלא אם יש ששים כנגד החתיכה שבלעה, (כי להלכה קיימא לן מין במינו בטל בששים, דלא כרבי יהודה ורב).

(ובמ"מ שם) צידד בדעת הרמב"ם כדעה ראשונה, שאם לא נייער וכסה, הכל מותר, אעפ"י שנוקטים חנ"נ. וכן דעת סמ"ק המובאת בש"ך קג סק"ח. ולזה הסכים הגר"א קה סק"מ. וכן נראית דעת הרמ"א – ע' חזו"א טז, ד.

וע"ע בחדושי הגר"ח הלוי שם, שבאר מחלוקת הרמב"ם והראב"ד ביסוד דין 'אפשר לסוחטו אסור' – אם משום שאיסור בשר-וחלב חל גם כאשר ייפרדו זה מזה, שהוא חל על עצם הבשר והחלב אעפ"י שכבר אינם בתערובת. או שמא אין איסור בב"ח בעצם אלא כשהם בתערובת, ולכך אם לא נייער, שאר החתיכות מותרות, משום שאין טעם החלב יוצא לשאר החתיכות, ואעפ"י שטעם הבשר יוצא לקדרה, מ"מ אין החלב יוצא ואין שם תערובת, אלא שיש דין נוסף, שאותה חתיכה שכבר נאסרה, אינה חוזרת להתרה, והו ענין 'אפשר לסוחטו אסור', אך עצם איסור בשר-וחלב אינו שייך כשהופרדו זה מזה.

ולפי סברה זו באר את דעת הראב"ד, שהחתיכה שבלעה אינה אוסרת את כל הקדרה אלא לפי דעת האומר מין במינו לא בטל, אבל להלכה שמב"מ בטל, אין החתיכה אוסרת את שאר הקדרה מדין 'טעם כעיקר', כיון שבאמת הרי פקע עצם האיסור מן החתיכה, ורק משום שנאסרה אינה חוזרת להתר, ואין דנים בכגון זה דין 'טעם כעיקר', ע"ש בבאור.

ויש מפרשים סברת 'אפשר לסוחטו אסור', שאמנם אילו היה אפשר להפריד לגמרי את החלב מן החתיכה שנבלע בה, היתה חוזרת החתיכה להתרה, אך כיון שנשאר בה משהו, הגם שאין שם נתינת טעם – אסורה. ע' בתוס' להלן קיב. ד"ה תרי, ועוד; חזו"א כ, ח; בית ישי קלג, הערה ג).

דף קט

'הכחל...'. תימצות שיטות הראשונים – ע' בשאלות ותשובות לסיכום.

'הלב...'. במחלוקת הראשונים אם דם שבשלו אסור מן התורה או מדרבנן – ע' במובא במנחות כא.

ענינים; פרפראות

'אמרה ליה ילתא לרב נחמן: מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה...' – דלא שלל מאתנו

(כתבו התוס' שנטילה זו אמורה גם למי שנטל ידיו שחרית. ואולם עתה אינה מצויה אותה רעה בינינו, ואין אנו נוהגים בנטילה לפני האכלה לתינוק.
ואמר רבנו תם, שמותר ליטול ידיו שחרית ביוהכ"פ, גם ללא האכלה לתינוק, כי לא גרע מידיו מלוכלכות בטיט וצואה, שהרי אין יכול ליגע בפיו ובעיניו בחוטמו ובאזניו עד שיטול.
ואולם מרש"י משמע, וכן פירש בה"ג (הל' יוהכ"פ דף ל) שהיא אותה רעה השורה על הידים בלילה, והגידון כאן על נטילת שחרית. ומשמע לכאורה לפי"ז שלא התירו ליטול שחרית אלא לצורך האכלה. וצ"ע).

קסט. א. האם מותר לצרור בשר וגבינה יחדיו?

ב. האם מותר לשני אנשים לאכול על שלחן אחד, זה בשר וזה גבינה?

א. צורר אדם בשר וגבינה במטפחת, ובלבד שלא יהיו נוגעים זה בזה. שאפילו נגיעת צונן בצונן שאינה צריכה קליפה, צריכה הרחה.

ב. שני אנשים שאינם מכירים זה את זה אוכלים על שלחן אחד, זה בשר וזה גבינה, ואינם חוששים. ואם מכירים – אסור. וגם שני אחים המקפידים זה על זה, ואין אחד מהם יבוא לאכול משל האחר – אסור, שלא חילקו חכמים.

(לפירוש אחד בתוס', אפילו שנים המכירים מותר באופן שמעמידים דבר המפסיק ביניהם, כגון לחם או קנקן. או כשאוכל על מפה אחרת. לפירוש השני – אין מוזכר בגמרא התר זה).

דפים קח – קט

קע. א. טיפת חלב שנפלה לקדרה עם חתיכות בשר ורוטב – מה הדין?

ב. האם אפשר ללמוד דין 'טעם כעיקר' מאיסור בשר-בחלב, אם לאו? והאם אפשר ללמוד דין בשר בחלב משאר איסורים?

ג. האם 'אפשר לסוחטו' אסור או מותר, והאם חתיכה שבלעה איסור נעשית כנבלה עצמה, ומאי נפקא מינה?

ד. כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב – מה דין הבשר והחלב?

ה. חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלם זה עם זה – מה דינו של המבשל ומה דינו של האוכלים?

א. טיפת חלב שנפלה לתוך קדרה – אם נפלה על חתיכת בשר ונבלעה בה, אם יש ששים (- נותן טעם) בחתיכה כנגד החלב – הכל מותר. ואם לאו – החתיכה אסורה. (להתוס', אין החתיכה נאסרת אלא כשכולה חוץ לרוטב, אבל אם מקצתה ברוטב – משערים ששים בכל הקדרה. ומרש"י מ' שאין חילוק בדבר).
(כל שאר האכל שבקדרה – מותר. ואפילו חתיכות הנוגעים באותה חתיכה – אינן נאסרות, שאין האיסור הבלוע עובר מחתיכה לחתיכה אלא ע"י רוטב, בניער וכיסה. ס' התרומה, מובא בהג"א. ואילו הר"ן סובר שלפי מה שאנו נוקטים 'חתיכה עצמה נעשית נבילה', הרי החתיכה אוסרת את כל מה שבקדרה, מחמת הלחות וההבל אשר בה, ואפילו לא ניער וכיסה).

חזר וניער את הקדרה או כיסה אותה – לשיטת ר' יהודה, רבי ורב – החתיכה שנאסרה אוסרת את כל הקדרה, ואפילו יש ששים בשאר חתיכות – מין במינו לא בטל. ואולם אם יש ששים ברוטב הנוזלי (לא העבה) ובשאר דברים שאינם ממין החתיכה, כגון ירק, כנגד החתיכה שנאסרה – הכל מותר (מלבד החתיכה שבלעה האיסור, שהיא נשארת באיסורה לעולם), כי רואים את מינו כמי שאינו, ושאינו-מינו רבה עליו ומבטלו (רבא).

א. דעת רבנו שמואל, רבנו תם והר"ן, ששאר החתיכות אינן מותרות אלא אם יש בחתיכת ההתר ששים כנגד הרוטב הנפלט מהחתיכה שנעשתה כנבלה. ור"י חולק. וכ"ד הרמב"ן.

ב. לרוב-ככל הראשונים, להלכה מין במינו בטל בששים, ודלא כרש"י (קט; קטז: ד"ה הרי). הלכך אם יש בשאר החתיכות ששים כנגד החתיכה, כל החתיכות מותרות. מלבד אם היא חתיכה הראויה להתכבד שאינה בטלה. רז"ה.

לדעת חכמים בברייתא, וכ"ד שמואל, ר' שמעון ברבי וריש לקיש – אם חזר וניער, הותרה החתיכה. (ואין הלכה כן).

ניער וכיסה הקדרה לפני שהספיקה החתיכה לבלוע את החלב – משערים בקדרה כולה, אם יש בה ששים כנגד טיפת החלב – מותר. ואם לאו – אסור. ואולם ר' יהודה אוסר בכל אופן, שמה לא ינער יפה בתחילה. ובוהו הכריע רבי דלא כר' יהודה.

ב. לפי מה שהסיק רבא (וגם אביי קבלה ממנו. עפ"י תוס'), משמע שאין ללמוד מבשר-בחלב, שחידוש הוא, (אם משום שהוא איסור שנוצר ע"י עירוב שני מיני התר (רש"י). אם משום שאם יישרה הבשר בחלב כל היום – מותר, ורק אם בושל בו – אסור תוס'. וכן מפורש בפסחים מד:).

וכן אין ללמוד בשר-בחלב משאר איסורים. וזה שבב"ח אינו אוסר אלא בנתינת טעם – לא משום שלמדנו מזרוע בשלה, אלא לפי שלא אסרה תורה אלא דרך בישול (לא תבשל גדי בחלב אמו), ואין דרך בישול אלא בנתינת טעם.

ג. לדעת ר' יהודה, רבי, רב, ר' חנינא ור' יוחנן: אפשר לסוחטו – אסור. כלומר, חתיכת התר שבלעה מן האיסור ונאסרה בנתינת טעמו – אינה חוזרת להתרה ע"י בישולה עם חתיכות אחרות ופליטת הטעם שבלעה.

לדעת חכמים בברייתא, וכ"ד שמואל, ר' שמעון ברבי ור' שמעון בן לקיש – אפשר לסוחטו, מותר. (וכגון שידענו שהטעם יצא מאותה חתיכה לגמרי, כגון שטעמה קפילא נכרי ואמר שאין שם טעם חלב. עפ"י ר"ן).

(הלכה כדעה ראשונה. רש"י ו"פ).

ר' יהודה ורב הסוברים אפשר לסוחטו – אסור, אמרו עוד, שאם אותה חתיכה שנאסרה תבשל עם חתיכות התר – יש לשער כנגד כולה, כי נעשתה כולה כאיסור עצמו.

(שיטת רבנו אפרים להלכה שאין אומרים כן אלא בבשר-בחלב, שהבשר שבלע, נעשה גופו של איסור, אבל בשאר איסורים אין לשער אלא כנגד האיסור הבלוע בחתיכה ולא כנגד כולה. ור"י חולק. ע' לעיל ק).

ד. כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב – הבשר אסור. והחלב, אם יש בו ששים כנגד הבשר, שטעם הבשר לא מורגש בו – מותר. ואם לאו – אסור.

ואולם לשיטות הנוקטות 'אפשר לסוחטו אסור', וגם 'מין במינו לא בטל' – החלב אסור, שהרי החלב המועט שנבלע בבשר, נעשה כדבר האסור, וכשהחזר ונפלט לחלב – אוסרו במשהו, כדין תערובת מין במינו. אך אמרו שאם הבשר נפל לתוך יורה רותחת והוציאו מיד, (קודם ש'שבע' הבשר מבליעת החלב. רבנו שמואל. ומרש"י נראה שה"ה כל זמן שעדיין לא נח מרתיחתו. וערמב"ן שמשנתה הדבר לפי סוגי האכלין והמשקים) – אותו חלב שנבלע, אינו נפלט בחזרה, והחלב מותר.

ה. המבשל חצי זית בשר עם חצי זית חלב – לרב, אינו לוקה, שאינם מצטרפים לשיעור 'כזית'. ללוי – לוקה.

וכן האוכלם לאחר שנתבשלו – לרב אינו לוקה (ונראה שאף אין בו איסור אכילה מן התורה אלא מדרבנן, שכיון שלא היה בו שיעור בבישול, נראה שלא נאסרו כלל מהתורה, כי אם נאסרו – הדין נותן שהיה חיוב מלקות על הבישול. חו"א – ריד), וללוי לוקה.

(נראה מהרמב"ם שפסק כלוי. עפ"י מ"מ; מנ"ח צב, ב.)

בחזו"א (ריד) הסתפק לדעת לוי, אם בישל בשר עם חלב ואין בשניהם יחד כזית, אפשר שלא נאסרו מן התורה).

אבל כזית בשר שנתבשל עם חלב, ואכל חצי זית מן הבשר וחצי זית מן החלב – לוקה לכו"ע, שהרי שניהם איסור אחד הוא.

איוהו בישול המחייב – כל שאחרים (= נכרים) אוכלים אותו מחמת בישולו. (ומסתבר ששיעורו כמאכל בן דרוסאי, שיש שדרכם לאכול בבישול זה. עפ"י ריטב"א. וכן כיוונו הפר"ח יו"ד פו סק"ג, והחו"ד צא, באורים סק"ז. ויש שהבינו מפשטות לשון רש"י, דוקא בבישול גמור. ע' פמ"ג (בפתיחה); מנחת חינוך ז, ג. עוד כתב הפמ"ג, שזה רק לענין מלקות, אבל איסור תורה יש אף בבישול מועט. וכל זה דלא כדברי הריטב"א. והאחרונים לא ראוהו. וע"ע פלתי צב סק"ג; אמרי בינה דיני בב"ח ב.)

דפים קט – קי

קעא. מה דין אכילת האברים דלהלן?

א. כחל (= עטין).

ב. לב.

ג. קיבת טלה או עגל יונקים, שנתבשלה בחלבה.

א. שנינו: הכחל – קורעו ומוציא את חלבו. לא קרעו – אינו עובר עליו, לא באכילה ולא בבישול, שאין איסור תורה בחלב שחוטא.

ונחלקו הראשונים בשיטת הסוגיא: לרש"י (כפי שפרשוהו התוס'), אם בא לבשלו בקדרה, בין עם בשר אחר בין כשהוא לבדו – חייב לקורעו תחילה שתי וערב ולטוחו בכותל (= לכבשו, לסחוט החלב), כדי שיצא כל החלב. ואם לא עשה כן – אסור לאכול, (ואפילו אם קרעו קצת. הג"א מא"ז), לפי שהחלב נפלט בבישול ושוב נבלע בכחל, והלא אסרו חכמים חלב של שחוטא. (ואם בישלו לבדו, ויש במים ששים כנגדו – מותר, כיון שהחלב הנפלט התבטל במים, וכשחזר ונבלע – לא אסר את הכחל. תוס').

(התוס' (ע' בדף קיא. ד"ה תותי) נקטו בדעת רש"י שמותר לבשל הכחל עם בשר אחר, אם קורעו שתי וערב וטח בכותל. והרשב"א כתב בדעת רש"י שאסור לכתחילה. והריטב"א כתב (בד' רש"י, ועפ"י הגאונים) שאפילו בדיעבד אין התר בבישול עם בשר אחר.)

ואם בא לצלותו – קורעו שתי או ערב ואין צריך לטוחו בכותל, כיון שהחלב נוטף מן הקרע ואינו חוזר ונבלע בבשר. לא קרעו – ללשנא קמא דרב: מותר, שכיון שהחלב בתוכו לא פירש – לא גזרו חכמים (אלא שלכתחילה הצריכוהו קריעה קודם הצליה). וללשנא בתרא דרב – אסור, ואין מועילה לו עתה קריעה. (ורב נחמן התיר בצלי ללא קריעה אף לכתחילה. ומשנתנו שהצריכה קריעה – בבישול. עפ"י תוס'). והמהרש"א צידד שגם לשנא בתרא סוברת כן, להתיר בצליה ללא קריעה. ואולם אין הלכה כרב נחמן לשיטת רש"י. וכתב בשערי דורא (כחל, כא), שנהגו העם כרש"י).